

arhivskega gradiva javne uprave pri njeni reorganizaciji, kjer so najbolj na udaru ministrstva in njihovi organi v sestavi, še zlasti ob razpustitvi posameznih organov in prenosu pristojnosti od posameznega organa na drugega ali več drugih organov. Rudi Jamnik je analiziral dostop do arhivskega gradiva slovenskih javnih arhivov, analiziral je tudi dostop do arhivskega gradiva na tujih spletnih straneh. Na koncu je Uroš Koštric na podlagi arhivskega gradiva predstavil nekatere vidike druge svetovne vojne med letoma 1941 in 1944 v Prekmurju in Prlekiji.

Mojca Kosi

Mednarodna konferenca o projektu e-ARH.si

Ljubljana, 23. – 24. november 2016

23. in 24. 11. 2016 je v konferenčnih prostorih hotela Mons v Ljubljani potekala mednarodna konferenca z naslovom *e-ARH.si*. Namen konference je bil predstaviti organizacijske in tehnološke rešitve, povezane z vzpostavljanjem elektronskih arhivov. Znanja in izkušnje domačih oz. tujih strokovnjakov s predmetnega področja predstavljajo pomemben vir pri izpeljavi projekta nadaljnjega razvoja slovenskega elektronskega arhiva, skrajšano projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020, financiranega s strani Evropskega socialnega sklada in Vlade Republike Slovenije, katerega končni cilj je vzpostavitev učinkovitega in varnega slovenskega elektronskega arhiva slovenske javne arhivske službe (SJAS). Na prvi konferenci projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020 je 18 strokovnjakov (iz Slovenije, Švice, Švedske, Danske, Estonije, Romunije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške) več kot 170 udeležencem predstavilo prispevke povezanih s prevzemanjem elektronskega arhivskega gradiva, njegovim dolgoročnim hranjenjem in zagotavljanjem dostopnosti do njega.

Po uvodnih pozdravnih govorih ministra za kulturo Antona Peršaka in direktorja Arhiva Republike Slovenije dr. Bojana Cvelfarja je vodja projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020, dr. Tatjana Hajtnik, predstavila temeljne cilje, faze in organizacijsko strukturo nadaljnjega razvoja slovenskega elektronskega arhiva po modelu OAIS oz. projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020, skladno s *Strategijo in izvedbenim načrtom razvoja slovenskega elektronskega arhiva v obdobju med letoma 2016 in 2020*. Prva govornica, dr. Krystyna W. Ohnesorge iz Švicarskega zveznega arhiva (SFA), je v predstavitvi z naslovom *Digital archiving guided and driven by cooperation: concepts, processes and infrastructure* predstavila koncepte, procese in infrastrukturo, ki so potrebni za spopadanje z izzivi digitalnega arhiviranja. Od 2009 je SFA standardiziral procese in vmesnike za digitalno arhiviranje ter razvil več uporabnih orodij (npr. odprtokodni arhivski format SI-ARD za arhiviranje relacijskih podatkovnih baz ali Package Handler za oblikovanje sprejemnih informacijskih paketov). Trenutni izzivi, s katerimi se spopada SFA, so mdr. prehod javne uprave na enoten dokumentni sistem (GEVER), oblikovanje virtualne arhivske čitalnice in projekt Ellipse (geopodatki). Mag. Karin Bredenberg iz Švedskega državnega arhiva nam je v prispevku z naslovom *ABC of standards in the field of e-archiving and their use in practice* predstavila »svet« najpogostejše uporabljenih standardov, povezanih z digitalnim arhiviranjem (METS, EAC, EAD itn.). Mag. Anders Bo Nielsen iz Danskega državnega arhiva je v prispevku z naslovom *Archiving digital records as databases using SIARD* predstavil postopek arhiviranja podatkovnih baz z uporabo arhivskega formata SIARD 2.0, ki je bil sicer razvit leta 2015 v okviru projekta E-ARK in v sodelovanju s SFA. Kuldar Ass iz Estonskega državnega arhiva pa nam je v prispevku z naslovom *E-ARK specifications for archival interoperability* predstavil projekt E-ARK in ključne izdelke, ki izhajajo iz njega. Namen projekta, v katerem od leta

2014 sodeluje več evropskih arhivov (med njimi tudi ARS), je standardizacija temeljnih postopkov digitalnega arhiviranja (npr. specifikacije SIP, AIP, DIP) in razvoj interoperabilnih uporabnih orodij za elektronsko arhiviranje.

Dr. Bogdan Florin Popovici iz Romunskega nacionalnega arhiva nam je kot član Mednarodnega arhivskega sveta (angl. ICA) v prispevku z naslovom *Records in Context (RIC): Next step in archival description* predstavil nov konceptualni model arhivskega popisovanja, ki naj bi na osnovi popisovanja entitet, njihovih lastnosti in medsebojnih relacij nadgradil obstoječe standarde popisovanja ISAD (g), ISAAR (cpf), ISDF in ISDIAH. Dr. Sven Schlarbl iz Avstrijskega tehnološkega inštituta je v prispevku *Facilitating the access to digital records and assuring the safe access to restricted data* predstavil koncept »big data« in »data mining« ter opozoril na izzive, ki v tem primeru čakajo arhive. Po eni strani se z integracijo novih tehnologij eksponentno povečuje dostopanje do arhivskih podatkov, po drugi strani pa se arhivom postavljajo nova vprašanja, kot na primer ali so arhivi sposobni učinkovitega in varnega ravnanja z ogromnimi količinami digitalnih podatkov. Dr. Gergő Bendeguz Cseh iz Zgodovinskega arhiva madžarske službe državne varnosti pa nam je predstavil izzive anonimizacije digitaliziranega arhivskega gradiva, ki vsebuje varovane podatke.

Zoltan Szatuczek iz Madžarskega državnega arhiva nam je v prispevku z naslovom *DLM Forum and its activities in e-archiving* predstavil organizacijo DLM forum, katere osnovno poslanstvo je združevanje institucij (44 članic) s področja izvajanja arhivskih politik in praks v EU. Cilji DLM foruma so prenos tehnologij in znanj, ponujanje informacij, omogočanje izobraževalnega in raziskovalnega okolja, oblikovanje standardov in praktičnih navodil ter s tem oblikovanje skupnih politik na področju upravljanja z elektronskim dokumentarnim in arhivskim gradivom. Ključna »izdelka« sta npr. MoReq (specifikacija zahtev za upravljanje elektronskih dokumentov) in projekt eARK. Kot zadnji nam je mag. Vitomir Pretnar predstavil *Model CAF kot orodje za dvig kakovosti pri ravnanju z dokumentarnim in arhivskim gradivom*, ki identificira ključne dejavnike uspeha na področju organizacijske kulture in strukture ter ponuja orodja in tehnike za dvig kakovosti.

Naslednji dan je Gregor Završnik iz Arhiva Republike Slovenije predstavil prispevek *Prezemanje digitalnih prostorskih podatkov v Arhiv RS s poudarkom na pripravi specifikacije za informacijski paket s prostorskimi podatki v okviru projekta E-ARK*. V prispevku je izpostavil ključna dejstva in izzive na področju arhiviranja prostorskih podatkov, pomembne tako z vidika arhivistov kakor tudi z vidika ustvarjalcev prostorskih podatkov, in način, kako so se arhiviranja prostorskih podatkov lotili v okviru projekta EARK. Opredelili so formate za dolgotrajno hrambo (GeoTIFF, GML 3.2, CSV, SIARD 2.0), zahtevano spremljajočo dokumentacijo in spremljajoče metapodatke (INSPIRE elementi). Jozo Ivanović iz Hrvaškega Državnega Arhiva je predstavil *Digitalizacijo arhivske kulturne dediščine po SFRJ – kako digitalizacija arhivskega gradiva lahko združi arhiviste iz Balkana*, v kateri je opredelil ključne izzive na področju sukcesije arhivskega gradiva po razpadu SFRJ. Že leta 2011 so se sestali predstavniki sodelujočih arhivov, leta 2015 pa se je začel proces digitalizacije arhivskega gradiva kot skupen sukcesijski projekt držav nekdanje SFRJ, ki pa se srečuje s številnimi organizacijskimi, tehničnimi in pravnimi izzivi. Ksenija Bratuš Albreht iz Šentprime – Zavoda za rehabilitacijo in izobraževanje je govorila o *Usposabljanju invalidov pri ustvarjalcih arhivskega gradiva* ter predstavila dva primera dobre prakse. Ob tem je prikazala izkušnje pri zaposlitveni rehabilitaciji in opozorila na nadaljnje oblike zaposlitve invalidov (v običajnem okolju, v okviru podporne zaposlitve oz. v okviru zaščitne zaposlitve).

Bojan Kosi z RTV Slovenija je v prispevku z naslovom *Digitalizacija filmskega arhiva RTV Slovenija* predstavil celovit arhivski informacijski sistem, temelječ na modelu OAIS. Sistem omogoča simultano izvajanje tudi do 1000 delovnih procesov in je namenjen digitalizaciji več kot 20.000.000 metrov av-

diovideo gradiva. Natančneje je predstavil temeljne postopke digitalnega arhiviranja, torej zajema in prenosa v hrambo, katalogiziranja ter omogočanja dostopanja do arhivskega avdiovideo gradiva. Stojan Glavač s *Finančne uprave Republike Slovenije* je spregovoril o *Informiranju ranljivih skupin davčnih zavezancev*. Glede na relativno veliko populacijo ranljivih skupin (10 % prebivalstva ima okvaro sluha, 10.000 je slepih in slabovidnih in 350.000 je starejših od 65 let) so z ukrepi prilagoditve (izboljšava spletne strani, poenostavitve vsebin, filmi z znakovnim jezikom in zvokom, barvne sheme, prilagodljiva velikost pisave itn.) dosegli hitrejšo in boljšo obveščenost, lažje spremljanje vsebin ter s tem izpolnjevanje obveznosti in uveljavljanje davčnih pravic.

V zadnjem panelu je mag. Roman Rener z Geodetskega inštituta Slovenije predstavil GIS – taktilne karte in tudi druge tehnologije za varno mobilnost in dostopnost ranljivih skupin. GPS za slepe in slabovidne, sistem iBeacon za pozicioniranje oseb v notranjih prostorih in zemljevidi varnih koridorjev so le ene izmed rešitev. Dr. Jože Škofljanec in Aleksandra Mrdavšič iz Arhiva Republike Slovenije pa sta v prispevku *Učinkovito zbiranje informacij o digitalnem poslovanju* predstavila intervjuje o e-poslovanju kot ključne načine pridobivanja informacij od ustvarjalcev arhivskega gradiva z namenom identificiranja osnov za vrednotenje gradiva in osnov za pripravo strokovno-tehničnih navodil (obseg e-poslovanja, posamezni sistemi, specifične vsebinskih tipov gradiva itn.).

Žiga Koncilijska

Doksis 2016 by media.doc: »Sodobno upravljanje e-dokumentov«

Ljubljana, 9. november 2016

Posvetovanje *Doksis 2016 by media.doc* s podnaslovom *Sodobno upravljanje e-dokumentov* je vsakoletno posvetovanje, ki ga organizira društvo media.doc, društvo informatikov, dokumentalistov, arhivistov in mikrofilmarjev. V letu 2016 je potekalo 9. novembra v prostorih Univerze Alma Mater Europaea – Evropski Center Maribor (AME – ECM).

Razpisane so bile štiri poglobitvene teme posveta, in sicer *Upravljanje e-dokumentov*, *Dostopnost in uporaba dokumentov*, *Upravljanje s tveganji pri dolgoročnem ohranjanju e-dokumentov* ter *Izobraževalni procesi*.

Posvetovanje je odprl mag. Milan Selan, ki je ob 25. obletnici posvetovanj na kratko predstavil zgodovino in poglobitvene podatke dosedanjih posvetovanj. Do zdaj se je zvrstilo 25 posvetovanj pod okriljem društva media.doc, ravno toliko je tudi zbornikov prispevkov. 590 predavateljev je v tem obdobju pripravilo 1200 prispevkov, število udeležencev posvetovanj pa je preseгло 6000. Te številke torej kažejo na to, da je posvetovanje *Doksis* dobilo svoje mesto med dogodki s področja upravljanja dokumentov ter društvo uvrščajo med kredibilne sogovornike na tem področju.

V prvem sklopu, ki ga je moderiral Milan Selan, je bila tema *Upravljanje e-dokumentov*. V sklopu je bilo predstavljenih šest prispevkov osmih avtorjev.

Dva prispevka sta razpravljala o uvedbi in izvajanju *Uredbe eIDAS* (Uredba EU št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu). Mag. Maruška Damjan z Ministrstva za javno upravo je predstavila prispevek z naslovom *eIDAS in prilagoditve nacionalnega okolja za njeno izvajanje*. Predstavila je ukrepe in spremembe, ki so jih morale države članice EU prilagoditi zgoraj omenjeni direktivi. Pri tem je najpomembnejše, da uredba zagotavlja varno in zanesljivo čezmejno poslovanje in omogoča čezmejno elektronsko identifikacijo ter varovanje podatkov, ki je primerljivo s